

Výuka cizích jazyků na základní škole – str. 1

Výuka cizích jazyků na střední škole – str. 2

Výuka eurytmie na naší škole – str. 2

Pracovní a prakticko řemeslné činnosti –str. 4

První stupeň

Výuka dvou cizích jazyků na naší škole začíná od první třídy. V současnosti nabízíme německý a anglický jazyk.

V 1. až 3. třídě probíhá výuka prožitkovým a kontextuálním způsobem. Děti absorbují cizí jazyk v jeho přirozené podobě, učí se říkadla, básně, veršičky a písně, hrají hry a naslouchají příběhům. Tímto způsobem a zcela spontánně si osvojují základní slovní zásobu a gramatické vazby. Během tohoto období mají děti velice dobře vyvinutou schopnost získat napodobováním cit pro základní intonační vzorce cizího jazyka, což je schopnost, která se v pozdějším věku vytrácí.

Od 4. a 5. třídy je namísto více vědomé učení, jež které se kryje s novou fází dětského vývoje.

Děti pokračují v používání toho, co se již naučily a navíc začínají používat psanou formu jazyka a čtení. Jsou také obeznámeny se strukturou a rozdíly v mluvené a psané formě jazyka. Čerpajíc z toho, co se již naučily foneticky a nazpaměť v prvních třech letech, děti začínají zápisem toho, co již znají a čemu rozumí. Po zavedení fonetických ekvivalentů písmen je možno použít nových textů.

Hodnocení na této úrovni je dáno učitelovou schopností pozorovat viditelný potenciál, či nedostatky dětí ve schopnosti pamatovat si, ve výslovnosti a v odvaze mluvit. To vše posléze prohovoří s třídním učitelem a rodiči.

Druhý stupeň

Na druhém stupni přechází prožitkové vnímání předmětu ve více vědomé a analytické uchopení učiva.

Děti pokračují v opakování probraného učiva, doplňují gramatiku způsobem objevování a zápisu gramatických pravidel. Témata a styl výuky se často mění.

Konverzace a vyprávění pokračují a jsou delší. Slovní zásoba je probírána v návaznosti na text či podle tématu. Četba, psaní a práce s textem pokračuje. Probírá se geografie, historie, kultura zemí a životopisy významných osobností. Pokud je to možné, učitel zařídí dopisování a výměnné pobyty.

VYPRAVĚNÍ hraje klíčovou roli. Výuka by měla být vždy pestrá a střídající různé aktivity a hry. Písně, folklór, tradice, dějiny, reálie, zeměpis vše je vetkáno do probírané látky. Krátká i delší divadelní představení jsou vynikající metodou jak „rozmluvit“ i ty dosud nesmělé děti.

GRAMATIKA na druhém stupni tvoří intelektovou páteř, která dává věcem řád. Nové gramatické vazby se uvádějí v kontextu a staví na probraném učivě v českém jazyce. Gramatika se také omezuje jen na tu skutečně nezbytnou.

NOVÁ SLOVNÍ ZÁSoba je probírána v tematických okruzích pokud možno bez překládání, jelikož nutnost překládat zbytečně zpomaluje schopnost porozumění i vyjádření. Důraz je kladen na schopnost rychle porozumět a pohotově vyjádřit své myšlenky a názory.

TESTOVÁNÍ - žáci od 4. třídy pravidelně opakují a upevňují učivo pomocí prověrek, konverzací či diktátů. Tyto jsou slovně či procentuelně hodnoceny. Průběžné známkové hodnocení není. Děti se neučí kvůli známkám.

UČEBNICE se pokud možno vůbec nepoužívají, jelikož limitují úsilí, iniciativu a představivost učitele a také schopnost dětí odvodit gramatické vazby. Děti si vedou vlastní sešity na gramatiku, slovní zásobu, texty, básně, písničky a slovní hry.

Výuka cizích jazyků na střední škole

Na počátku středoškolského stupně spočívá výuka cizích jazyků ve studiu původu a vývoje cizího jazyka v dějinných souvislostech, etymologie a charakteristik daného jazyka. Studují se typické ukázky prózy a poezie různých období. Studenti jsou vedeni k diskusi, analýze, k formulaci shrnutí a prezentacím probíraného učiva v cizím jazyce.

Další fází výuky je objevování krásy cizího jazyka studiem charakteristických uměleckých literárních děl. Např. v hodinách anglického jazyka se detailně probírají a analyzují literární díla a témata jako Beowulf, Canterburské povídky, Smrt Artušova, život a dílo Shakespearovo, 6 romantických básníků, O. Wilde a jiní. Touto prací je tříbena schopnost studentů formovat estetický úsudek. Hlavní důraz leží na správném použití gramatiky, rétorice a dialektice.

Ke konci školy se probírá moderní a post moderní literatura prostřednictvím práce na jednom či několika vybraných dílech. Ve 13. třídě je hlavní důraz kladen na přípravu k maturitním zkouškám. Výuka – tj. výklad, zápis, prodiskutování a testování znalostí učiva ve všech ročnících probíhá, pokud možno, v cizím jazyce. Je důležité, aby studenti během čtyř let studia porozuměli specifickým faktorům přispívajícím k formování identity národů dané jazykové oblasti a aby pronikli do jejich způsobu vnímání světa a interakce z okolím. Je rovněž důležité, aby studenti disponovali praktickými dovednostmi v cizím jazyce v takovém rozsahu, aby byli připraveni na případné další studium a život v zahraničí.

Výuka eurytmie na naší škole

Spojení mezi oblastí prostoru a času představuje vyučování eurytmie, ve kterém se v pohybových prostorových formách viditelně znázorňují tóny řeči a tóny hudby. Jako každá umělecká činnost, tak i eurytmie harmonizuje organismus, rozvíjí pohybové schopnosti v koordinaci s myšlením a cítěním. Vyučování eurytmie uvádí dítě do prostoru a učí ho uchopovat jej v jeho dimenzích, doplňuje a podporuje svými prostředky učení dětí.

Eurytmie se jako pohybové umění vyučuje ve waldorfské škole ve všech třídách. Na rozdíl od gymnastických, pantomimických nebo tanečních pohybů, které se zpravidla vyjadřují zcela volně, má eurytmie pro každou hlásku a každý tón konkrétní pohybové gesto. V hláskové eurytmii například vyjadřují žáci pohybem to, co za hlásky žije v určité básni. V tónové eurytmii vystihují, které hudební intervaly tvoří danou hudební kompozici.

Vzhledem k nedostatku odborných učitelů je u nás zatím vyučována pouze v některých třídách. Naší cílem je zařadit ji do vyučování všech ročníků, tedy i na lyceu.

Pracovní a prakticko řemeslné činnosti

Pracovní vyučování není přímo zaměřeno na intelekt a získávání vědomostí. Proč je vlastně v dnešní technické době takový předmět na waldorfské škole vyučován? Náš intelekt se zdaleka neutváří jen tím, že se zaměříme přímo na intelektuální výchovu. S vývojem inteligence přímo souvisí rozvoj jemné motoriky. Ten, kdo umí dobře pohybovat prsty, má i pohyblivé myšlení a lépe proniká do podstaty věcí.

Děti zpracovávají nejrůznější materiály: vlnu, plst, látky, papír, vosk, hlinu, dřevo. Nevědomě také zpracovávají samy sebe. Opatrný může být nucen stát se smělym, zbrklý uvážlivým, kdo má slabou vůli, může ukázat vytrvalost, svéhlavý je nucen se přizpůsobit materiálu.

V první třídě děvčata i chlapci pletou na dvou jehlicích. Prostřednictvím pletení se školí pozornost a zručnost ve vědomé koordinaci obou rukou. Zároveň působí tato činnost povzbudivě a podpůrně na probouzení intelektových schopností dětí. Ve druhé třídě se přidává háčkování, jež působí harmonizujícím způsobem na temperament dítěte. Následuje pletní či háčkování čepic. Vyšívání křížkovým stehem ve čtvrté třídě pomáhá dítěti v důležitém vývojovém procesu osamostatňování se od okolního světa. V páté třídě mohou děti plést ponožky nebo rukavice, v šesté šít panenky a zvířata. S nastupující pubertou v 6. třídě pomáhá pracovní vyučování "uzemnit" dítě šitím bot. Ruční práce vyústí v šití oděvů, nejdříve v ruce, a pak i na šicím stroji.

Od čtvrté třídy se děti věnují v dílenském vyučování modelování, jež působí podpůrně na koordinovanou činnost zraku a jemné motoriky. Děti vytvářejí jednoduché formy jako kouli, pyramidu či krychli a mohou vymodelovat jednoduchou

podobu zvířat. V páté třídě se přidává modelování lidské postavy, případně modely staveb k jednotlivým kulturním epochám z vyučování dějepisu. V šesté třídě přecházejí děti k tvrdšímu a odolnějšímu materiálu než je hlína a začínají vyřezávat ze dřeva. Potom co si vyrobí vlastní řezbářskou palici, vyřežou dřevěné vajíčko, lžíci a nakonec v sedmé třídě mísu. V osmé třídě mohou vyrábět mechanické dřevěné hračky nebo zvonkohry, ti šikovnější i jednoduché strunné nástroje - kantely. V deváté třídě obvykle zakončují řezbářství výrobou dřevěné loutky.

V řezbářství cvičí žáci přesnou a trpělivou práci. Jediné neuvážené klepnutí může pokazit žádaný tvar. Tehdy nastává pro žáka (i pro učitele) rozhodující okamžik. První reakcí bývá dřevo odhodit. Dokáže-li však chybu napravit a práci dokončit, překoná sám sebe.

Tak jako se od první třídy věnovali chlapci pletení a háčkování stejně jako dívky, pouštějí se s vervou dívky v deváté třídě do kovářství a kovotepectví. Ve zvládnutí železa a mědi prokazují pak obdobnou zručnost jako chlapci.

Prevzaté z <http://www.waldorf-semily.cz/web>